

Szerkesztési iroda:

Főter, takarékpénztári épület 2-dik emelet
hová a lap szellemi részét illető közlemények inté-
zendők. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

Kiadói hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdai irodája
(Főter 8-ik szám, Ackermann-féle ház), hová a lap
anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénz, ki-
adásai körüli panaszok, hirdetések), bérmentesen
intézendők.

ALFÖLD.

POLITIKAI LAP,

egyszersmind az aradi gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Megjelen: vasárnap, szerdán és pénteken

Előfizetési feltételek:

Helyben hához hordva:	Vidékre postán küldve:
Egész évre . 10 frt — kr	Egész évre . . . 12 frt
Fél évre . . 5 „ — „	Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . 2 „ 50 „	Negyed évre . . . 3 „

Hirdetmények díja: 5 hasábos petit-sor egy-
szeri hirdetésnél 6, és minden következőnél 3 ujkr
számítatik. Terjedelmes hirdetések többszöri beiga-
tásnál kedvezőbb feltételek mellett vétetnek föl. —
Bélyegdíj külön 30 ujkr. — Magánvita 3 hasábos
petit-sor 15 ujkr.

Az aradi gazdasági egyesület igazgató vá- lasztmánya

ma (vasárnap) délután 3 órakor tartandó ülésre
a párisi világkállitás ügyében igen sürgős intéz-
kedés végett tisztelettel meghívatik

az elnökség által.

Országgyűlési tudósítások.

Pest, jan. 25.

Luksics Bódog, Pozsony megye stomfakertüli
képviselő megválasztása ellen panasz érkezvén be,
melyben előadatik, mikép a megnevezett, három követje-
lőt közül, legtöbb ugyan, de mégis nem általános többségi
szavazatot nyert, s a választási elnök másodszori választá-
st még sem rendezett, — az osztály az ekkép törvény-
ellenesnek bebizonyult választást megsemmisítendőnek
indítványozza.

Halász Boldizsár a jegyzőkönyvet tökéletesen
rendben lenni találván, miután nevezett képviselő ellen a
panasz is, mely beadott, Szalé Antal panaszoló megha-
lálása folytán megszüntnek tekinthető, a kérdésben le-
vőt igazolónak tartja.

Gr. Csáky László kívánja, hogy a ház szigorún
ragaszkodjék a törvényhez, s ezért Luksics megválasztá-
sát, mint törvényellenes, semmisítse meg.

Megtörtént, s Pozsony megye Stomfakertülete új vá-
lasztásra szólíttatik fel.

Maróthy János Szatmár megye krassói képviselő
megválasztására nézve azon panasz érkezett be, hogy a
választás színhelyén kívül ugyan, de oly verekedés tá-
madt, melynek folytán 10 helységbeli szavazó a választá-
shoz be nem érkezhetett, — az osztály e körülmény
földeríthetése végett vizsgálatot ajánl.

Tisza Lajos megjegyzi, mikép a kérdésben levő
képviselő, ha talán néhány választó nem jelent is meg a
választásnál, mégis az összes összeírt választók túlnyomó
nagy többségének szavazatát nyerte, s a választási jegy-
zőkönyv tökéletesen rendben van, — nevezett Maróthyt
igazolónak ajánlja.

Az igazolást a ház, felállással szavazás után, csak-
ugyan elfogadja, s így Maróthy János az igazolt kép-
viselők közé fölvétetik.

A kilencz osztálynak már most nem lévén több elő-
adni valója az igazolásra nézve, az állandó 9 tagu igazo-
lási bizottság előadója adta még elő e bizottság véle-
ményes előterjesztését.

Ennélfogva Babes Vincze, Krassó megye szász-
kakerületi képviselő, minthogy az ellene beadott panasz
hiteles adatokkal támogatva nincs, egyhangulag igazol-
tatik.

B. Majthényi József Baranyamegye mágoeske-
rületi képviselő ellen az hozatott fel, hogy Amerikában
van, s így Magyarországon most nem lehet választó, s
ezért meg sem választatható. A bizottság véleménye
szerint azonban e kifogás figyelembe nem veendő, mint
hogy B. Majthényi József, ha Amerikában lakik is jelen-
leg, de Magyarországon született, s itt birtoka is van,
ennélfogva tehát választó és megválasztható is, ő felségé-
hez egyébiránt a visszaköltözködhetséért is folyamodott,
— a bizottság tehát igazolónak véleményezi.

Zsedényi Eduárd felszólalása után, ki azt ki-
vánta, hogy a ház tűzne ki egy határidőt, meddig a kér-
désben levőnek meg kelljen jelenni, — a ház e kívánsá-
got figyelembe nem vévén, a szóban levő képviselőt az
igazolnak közé iktatta.

László Imre, Középszolnok csanádkerületi kép-
viselő egyhangulag igazoltatik.

Décsey László, Középszolnok, kraszna-
zilahi képviselő megválasztására nézve a bizottság viz-
sgálatot indítványozott, minthogy, mint a benyújtott pa-
naszban előadatik, verekedés miatt nagyszámu választók
a választás színhelyén meg nem jelenhettek.

Tury Sámuel lelkes beszédében pártolja a
vizsgálatot, egyszersmind kifejezi reményét, melynél fog-
va hiszi, hogy a legközelebbi jövő meghozza a nemzetisé-
gek megnyugvását, s hogy a nemzetiségi kérdést sem fog
többé használni lehetni bujtogatásra, mint nem lehet már
a vallásos kérdést.

Jókay Mór először is kifejezi elismerését a
ház azon tapintatos eljárása felett, melynél fogva az az
igazolási viták közé politikai kérdéseket nem elegyített.
Nem akarja most sem feltenni a kérdést, hogy mi a
jobb politika, a tőlünk különböző ajku nemzetiségeket al-
kotmányos terén, magunk és alkotmányunk számára
megnyerni, vagy ugyanezen terén legyőzni. Majd megjö-
ideje a kérdés megvitatásának is. Most e ház mint itélő-
bírósgáttól megvárja, hogy mint eddig minden alkalom-
mal, ugy ez esetben is igazságos leendő. Azon jogi kérdés
elvitelése áll a ház előtt, hogy vajon a törvény szellemé-
nek, s a törvény betűjének elég tétetett e a kérdésben
lévő választási okmány szerint. A törvény szelleme ki-
vántja, hogy a választások a többség akarátának kifolyá-
sai legyenek; a törvény betűje pedig, hogy a meghatározó

zott rendszabályok megtartassanak. Szónok csak azt ke-
resi, megsértett-e e kettő vagy nem? Hogy magyarok
vagy románok által-e, ezt nem akarja vizsgálni. A jelen
esetben a választási jegyzőkönyv azt mondja, hogy min-
den a leg törvényesebb rendben ment véghez; míg egy
több aláírással ellátott panasz súlyos vádakot emel. Nem
tart azokkal, kik a választási jegyzőkönyv hitelességét
bárhonnan jövő magánokiratok hitelességével párhuzam-
ba állítják, s ily magánokiratok nyomán csakhamar ki-
mondják, hogy a választási jegyzőkönyv meg van hamisít-
va, vagy valami el van belőle hallgatva. Van egy
pontja a választási törvénynek, mely a szavazat-
szedő bizottmányokat a nemzeti be-
csület oltalma alá helyezi. Szónok ugy
hiszi, hogy a nemzeti becsület oltalma kiterjedhet annyira,
hogy a választási és szavazatszédő bizottmányok és ezek
előki kihallgatlanul, sőt megidézetlenül in contumaciam
a ház által becsületvesztésre ne ítéltessenek. (Helyeslés.)
A jelen eset oly kérdésekkel áll összeköttetésben, miket
jelenleg tárgyalás alá venni nem o hajtana, azért a viz-
sgálatra szavaz. Kívánna pedig egy oly képviselőt kiküld-
deni, kiből mind a panaszos fél, mind a másik párt meg-
nyugodhatik. Ilyennek tartja b. Simonyi Lajost,
azért ajánlja ennek kiküldetését.

Nagy tetszéssel fogadott beszéde után felszólaltak
még Vlád Állajos, Tisza Kálmán és Papp
Zsigmond, kik közül az első a választás megsemmisí-
tését, a két utóbbi vizsgálatot kívánt. Ez, szavazás után,
a többség által elfogadottan, b. Simonyi Lajos küldet-
tet ki vizsgálatra. Ezután még Kandó Kálmán,
ungvárikerületi, Mocsoyi György Temes megye mo-
raviczakerületi és Mocsonyi Sándor, Temes megye
rittbergkerületi képviselők minden ellenmondás nélkül
igazolattak.

Ekkor a ház eloszlott.

Jan. 26. Gyene Károly Szatmár városi képviselő
ellen új panasz érkezvén be, ez az e részben kiküldött, s
Szatmárban a vizsgálatot már megkezdett Lator Gá-
bor képviselőhöz fűzöttatik.
Az állandó 9-es igazolási bizottság részéről b. Ar-
kolits Fedor, a ki ellen beküldött panaszok figye-
lembe nem vétethetnek, igazolónak ajánltatik. Iga-
zoltatik.

Igy szintén Szemző Mátyás bács megyei kép-
viselő is, a bizottmány ajánlata folytán, minden ellenvetés
nélkül igazoltatik.

Felei Lajosnak a választmány által ajánlott iga-
zoltatása ellen Papp Zsigmond felszólalván, vizsgálatot
indítványoz; ez azonban felkiáltás után mellőztetik, s
nevezett képviselő igazoltatik.

Most előnk jelenti, mikép több igazolási kérdés tár-
gyalás alá bocsátás végett, készen nincsen, miért is több
tárgya a nyilvános ülésnek nem lévén, azt eloszlatja; fel-
kéri azonban a ház tagjait további maradásra, titkos ta-
nácskozmány tarthatása végett.

Az ülés 1/2 12-kor eloszlik.

Erdélyi ügyek.

Erdélyben a követválasztási mozgalmak már el-
kezdődtek. Kolozsvár városi központi bizottmánya f. hó
24-én tartá első ülését. Mindenekelőtt két elvi kérdés
merült föl. Egyik az, választók legyenek-e az izraeliták.
Miután a törvény őket ki nem zárja, s miután eddig is
gyakorlatában voltak, azért az ő választóképeségök
minden ellenvetés nélkül kimondott. A másik kérdés
volt, hogy, miután Felek falu Kolozsvár 12-ik negyedét
képezi, lakosai városi, vagy megyei qualificatio alapján
válaszszanak-e; a többség a városi qualificatio mellett
nyilatkozott. A választók összeírására 12 albizottmány
neveztetett ki.

Kolozs megye bizottmányi gyűlése a választási te-
endők elintézése végett jan. 29-ére hivatott egybe. Fe-
hérmegye bizottmányi gyűlése szinte e napon tartatik
meg. Dobokamegyében e hó 27-én, Aranyosszékből pe-
dig 26-án. Alsófehérből január 30-án tartatik meg a bi-
zottmányi gyűlés. Valószínűleg a többi megyék és székek
hasonlókép még e hónapban, vagy legfőleg február ele-
jén kezdik meg a választási teendőket. Miután az össze-
írásokra, fölszólamlásokra stb. Erdélyben is a 48-i pozso-
nyi országgyűlés V. t. cikkének rendszabályai érvénye-
sek, az erdélyi követek valószínűleg csak február vége
felé mehetnek Pestre. Addig gyaníthatólag a fölrati vita
be lesz fejezve.

Az erdélyi követválasztások körül már is élénk
mozgalom mutatkozik. Hir szerint majd minden kerület-
ben több, némely helyen 4—5 követjelölt is készül föl-
lépni. Midőn egymástól eltérő pártokról s illetőleg az
ezek által képviselt különböző elvekről van szó, akkor
az ily küzdelmet természetesen találjuk. De nem hisz-
szük, hogy Erdélyben most, nevezetesen a magyarok és
székelyek közt ily elvi különféleség léteznék, azért a sok
jelölt föllépését ugyanazon kerületben nem helyesel-
hetjük.

A szászok és románok között már más törekvések
is mutatkoznak. Brassóból írják a „Korunk“-nak, hogy
daczára az unio elfogadására vonatkozó határozatnak, az

unioellenes táborban azon reményt táplálják, hogy ő föl-
sége végérvényes elhatározásai épen nem az unio javára
fognak kiütni. A mellett szeretnék Bömches és Wächter
választását megsemmisíteni, s helyöket centralista irányu
képviselőkkel tölteni be, miután az említett követek sze-
rintök rosszul viselték magukat. A románok is hasonló
reményben vannak s elhatározták, mint egy ember síkra
szállni a végett, hogy az uniora vonatkozólag tabula ra-
sat csináljanak. Csak aztán nyilvánítanak legalább e tö-
rekvéseik indokait! Minden honpolgárnak egy, elutasít-
hatlan kötelessége van, melynek minden törekvéseit alája
kell rendelnie. Ez: hazája valódi java. Mutassák ki, hogy
Erdély valódi javával ellenkezik az unio. De azt kimu-
tatni nem bírják, mert ezt kimutatni lehetetlen. Csak
épen mellékesen említjük itt meg, hogy a „Gazetta“ sem-
mivel sincs meglegedve. Mikor bejött, hogy az 1791-ki
alapon kell követet választani, azt mondta rá, hogy rossz;
most a 48-ki választási törvényre meg azt mondja, hogy
rosszabb. Hát mi jó neki? Talán a Nádasdy-féle választá-
si rendszabály? De szerencsétlenségére a macchiavelli-
féle politika ideje már lejárt.

Az erdélyi követjelöltek is valószínűleg program-
mokkal fognak föllépni. A „Korunk“ egy vezércikkben
követeli is ezt a jelöltektől. Arról szó sincs, ugymond,
hogy a képviselők sáfárkodásukról számolhassanak; te-
hát előre programot kell adniuk és pedig részleteset.
Oly válságos a politikai helyzet, hogy senki multját nem
lehet programnak tekinteni. Mindenkitől, kicsinyétől
nagyjától, ki képviselőnek kíván választatni, megkíván-
hatják a választók, hogy programját szóval, vagy írás-
ban kiadja, hogy ismerjék a választók, vajjon osztja-e
azon nézeteket, melyeket képviselnie kell. Kimondja az-
tán a többi között, hogy Erdély képviselőinek most kell
az uniot végérvényesen kivívniok.

Arad, január 27.

A képviselőház baloldala e hó 24-én a „Tigris“ fo-
gadónál értekezletet tartott, s ott kimondá, hogy ragasz-
férfit követi, ki az unio elleni küzdelemben elvakk, s azon-
seli. Egy Deákparti erről emlékeztetve, említi a „Pesti Nap-
ló“-ban, hogy egy baloldali azt kérdezte tőle: „Mit mond
mindezekhez a Deákpart?“ — E kérdésre a nevezett
Deákparti következőleg felel:

Mi (Deákpartiak) Deákot nem csak elvei, de ezek-
nek gyakorlati kivitelében is vezérünknek, mesterünk-
nek ismerjük, s azért öt elveinek alkalmazásában, ér-
vényesítésében, szóval egész politikájában vezetünknek
valljuk. Nem kapunk föl politikai systemájának átgon-
dolt egész szövetéből egy lapot, hogy azt izolálva, idő,
hely és körülmények változtával, magunk kedve szerint
magyarázzassuk. Mi 1861-ben is vele szavaztunk, midőn
ezen elveket Deák az akkori körülmények közt első föl-
íratában megalapította, később pedig 2-ik fölírattában, mi-
dőn fölülről a jogeljárás theoríája mondatott ki, ennek
ellenében védelmezte; vele tartunk most is, midőn 1866-
ban a megváltozott körülmények, különösen a jogeljár-
ási tannak félrevetése után a pragmatica sanctio alap-
jára állhatunk. De a tigrisi (baloldali) tanácskozmánybe-
liek 1861-ben Deák eljárását ostromolták, most pedig ak-
kor kimondott elveit tűzik ugyan zászlóikra, hogy azt
valószínűleg saját nézeteik szerint alkalmazzák. Mi se
tüztük pusztá nevet zászlónkra; — elveiről, elveit érve-
nyesítő bölcseségeért, a gyakorlati életben tanusított hig-
gadt ovatosságaért tiszteljük őt, s mint ilyen választot-
tuk nemcsak mi, de a nemzet igen nagy többsége vezéré-
nek; egyszersmind azt is hiszszük, hogy midőn elveinek
hívei vagyunk, legokosabban tesszük, ha ezen elveinek
kivitelére választott taktikájában is őt követjük; nem pe-
dig azokat, kik 1861-ben ellenzéket képeztek; most pe-
dig elveit magyaráztatni indulnak saját fejük szerint, és
igy mégis csak mi vagyunk Deák hívei, nem a Tigris-
beliek.

Horvát ügyek.

— A felirati viták érdekes részletei közt
kiemelendőnek tartjuk még Haulik bibornok beszédjét,
melynek főbb mozzanatai, hogy Horvátország Magyaror-
szággal óhajt ugyan szorosabb viszonyba lépni, mindaz-
által azt előbb nem teheti, míg a magyar országgyűlés az
1861. 42. t. cikket illetőleg nem nyilatkozik. Indítvá-
nyozza továbbá, hogy tekintettel azon körülményre, mi-
szertint a koronázás előtt a királyi hitlevél lesz szerkesz-
tendő, annak összeállításával külön választmány bizasék
meg. Végül tanácsolja, hogy a feliratba, melynek kire-
kesztőleg a legmélyebb hála és rendithetlen alattvalói
hűség kifejezésének kell lenni, semmi sérelmek föl ne vé-
tessenek, annál is inkább, mivel e tekintetben külön fel-
iratokat lehet terjesztetni Ó Fölsége elő. — A helyzet ko-
molysága mérséketlet parancsol; a Racki-féle felirat
merő negatio, az könnyen az országgyűlés eredményte-
lenségére vezetne, mi a „legnagyobb szerencsétlenség“
lenne.

A jan. 22-ki ülésben b. Hellenbach a Racki-
féle feliratnak, a katonai határörvidékre vonatkozó pont-

Lapunk mai számához Tonesz és Freyberger fűszerkereskedésének egy kerti és gazdasági magvak árjegyzéke van mellékelve.

ját igen élesnek s a szeptemberi manifestum szellemével ellenkezőnek találja. Az államjogi kérdések, szerinte, nem oldhatók meg előbb, míg Magyarország Béccsel ki nem egyez. Ő a magyar korona tartományainak állami solidaritása s a magyar-horvát országgyűlés oly nemű határozata mellett van, mely a horvátok önállóságát biztosítja. Ha a Racki-féle feliratban átvétetnének Stojanovics javaslatának azon pontjai, melyek Horvátország viszonyát Magyarországhoz tárgyalják — úgy a Racki felirata mellett van. Ha azonban a Stojanovics javaslatát fogadják el, a részletes vita alkalmával módosítványát elfogja adni.

Zsivkovics egyik feliratot sem pártolja, egy új bizottmány által következő pontokat kívánja formuláztatni: 1. Dalmatia egyesítése s a határőrvidéken alkotmányos intézmények. 2. A három-egykirályság integritása s a feliratban néhezesség föltételéről az államjogi vizsgitók szabályozásának. 3. Az öszbirodalom integritása a pragmatica sanctio értelmében. 4. A nemzet e sanctio értelmében kész a közös ügyek megoldására. 5. E megoldás Magyarországgal együttesen történjék meg. 6. Mindezt még a koronázás előtt teljesítendő.

Miletics a január 23-ki ülésben ezeket mondá: „Miként hajdan a tulnyomó török erő, úgy most a német elem a Magyarországgal való egyesülésre utal bennünket. Magyarország szép alkotmánya s a magyaroknak valóban alkotmányos szelleme szintén azt tanácsolják, hogy egyesüljünk Magyarországgal. A horvát nemzetiségnek úgy mint a szerbek s románok nincs mitől tartaniok. Az államjogi kérdéseket Magyarországgal solidaritásban kell megoldani.

Bede Kovics a január 24-ki ülésben szintén azt nyilatkoztatja, hogy az államjogi kérdések közösen Magyarországgal oldandók meg; a három-egykirályság a magyar országgyűlésen collective képviselendő. Miletics azt mondja, hogy a nemzetiségi kérdés a magyar trónbeszédben meg sincs említve; a nemzetiség tekintetében semmitől sem tarthatni.

A január 25-ki ülésben Strossmayer püspök a többség felirata mellett, valamint az 1861-ki 42. cikkely értelmében Magyarországgal egyesülésre vonatkozólag emel szót, különösen súlyt ad a felirat azon részének, melyben ez a három-egykirályság integritását kéri. Dr. Spun indítványozza, hogy a feliratról a panaszok hagyassanak ki.

Szólók, január 25.

Tekintetes szerkesztő ur!

Az aradi gazdasági egyesület alapszabályai végre megérkeztek; közgyűlést is megtartotta, melyen számos tag jelent meg, ez tanúsítja az aradi közönségnek életrevalóságát, és minden jó iránti hazafias részvételt.

A gazdasági egyesület a haza felvirágoztatását, a közgazdaság előmozdítását és a nép boldogságát tűzte ki céljául, hogy pedig ezt elérhesse, kell hogy saját telke is legyen, hol különféle növényekkel kísérletet tegyen, s azt a mit jónak talál, a nép közt terjeszse, például a méh és selyemtenyésztést s a t. egy szóval egy mintagazdaságot állítana fel.

Nekem úgy tűnik, hogy az egyesület a haszonkörtözetet is kezdve elkezdi, miután ez is vele egy uton jár. Egy nemes gyümölcsfa és szőlőiskola felállítása, nemes anyagyümölcsfák beszerzése, melyek galyaiból ingyen vagy gen csekély árt némesíteni való galyak kiadandók lenének, s így ezen uton a nemes gyümölcs terjesztését

csakhamar elérnénk. E célra igen alkalmasnak mutatkozó helyiség volna a vasut mellett Csernovitsféle, a mellette lévő üres telekkel, vagy a város szélén levő Bogdanovitsféle a szomszédságában levő városi telekkel, ez közelebb lévén, előnyösnek mutatkozik.

Ezen intézet minden vasár és ünnepnapon nyitva állna a közszemléltre, mert a csupa látásból és munka folyamából is igen sokat tanulhatunk.

El kell ismernünk, hogy egy ily intézet felállítását áldozatba kerül, de mi az mind, ha öszvehasonlítjuk azon haszonnal, mi ebből a közönségre háromol? A föld értéke maradandó, a felszerelési költségek pedig okszerű intézkedés mellett visszafordulának, veszteség aligha maradna.

Szívemből ohajtánám, hogy az Arad városában már fentálló közhasznú és felette üdvös intézetei sorában a gazdasági egyesület intézete is méltó helyet foglalna el. Sok pénz ment már el haszon nélkül, áldozunk a közhasznú intézetre is, hogy utódaink által fáradozásunk elismerve és áldva legyen. A mi egyesek akarata meg-török, sikerül az öszves erőnek, csak akarat kell.

A jó indulatú aradusi szilárd akarat az elmúlt évben is megtermé gyümölcsét ugyanis, a közohajtás számtalanszor nyilvánult, a fűtőn volt egészségtelen kigőzöl-gesü trágyafészek eltávolításáért, jobb körülmények közt nem találtott mód a közkívánalom kielégítésére, sime, most nyomasztóbb körülmények közt egyszerre eltűnt, és helyébe sétatér alakított; ez tehát az akarat szüleménye.

Még van sürgős tenni való, ugyanis a kiserült körül folyó Holt-Maros kitisztítása, melynek látására az ide-gent borzalom lepi meg, ugyszint a temető rendezése. Biztos vagyok, hogy a város igen tisztelt hatóságának minden jó és nemes iránt, jó indulatú tanúsító lelkülete, és szilárd akaratát az is mihamarabb végrehajtatik. Honfui tiszteltetl.

alázatos szolgálja

G. A. I. József,

hevesmegyei közületvényei felügyelő.

Kereskedelmi és iparbank Szegeden.

Városaink élénk sürgest-forgást tanúsítanak a társulás tén; s ennek öszintén örülnünk kell. Nálunk a tulajdonképeni polgárosztály még nem fejté ki azon erőt, melyre hivatva van, s melylyel más államokban bír. Pedig szükséges, hogy ezen erőt nálunk is kifejtse mind saját, mind nemzeti érdekében. Legnagyobb s legbiztosabb lépés erre, ha városaink a socialis és nemzetgazdasági téren minden üdvös eszmét fölkarolva, azokat kebelökben meghonosítani törekednek. De azt csak társulás útján eszközölhetik.

Ily haladásnak a társulás tén kell mondanunk a több helyütt alakult és alakuló kereskedelmi és iparbankokat. Pest, Buda, Temesvár példáját e téren legújabbán Szeged követé, azon alföldi városok egyike, melyek ha a haladás kellőn fölkarolják, a legtekintélyesebb jövőre vának hivatva. E hó 22-én gyűlétek ott össze a kaszino termeiben a város előkelő polgárai, hogy egy ipar és kereskedelmi bank felállítását tárgyalják. Ezen értekezleten a kérdéses bank iránt oly meleg érdekeltség nyilvánult, hogy az biztosítottak tekinthető. A szegedi kereskedelmi és iparbank 50 évre s 1000 darab 200 forintos részvényekből álló alaptőkével alakul, mely azonban egy millió forintig növelhető. Az 1000 darab részvénynek egyelőre csak fele fog kibocsátatni, mi, ha

aláírva és az alapszabályok engedélyezve lesznek, e részvényesek egy ideiglenes választmányt és igazgatóságot fognak választani, és mihelyt a kibocsátott részvények után járó tőkének fele be lesz fizetve, a társaság megalakultnak fog nyilvánittatni. Egyetlen részvény megvétele által mindenki a társaság szavazattal bíró tagjává válhatik. Öt részvény tulajdonosa két szavazattal, tíz részvény tulajdonosa három, s 25 részvény tulajdonosa 4 szavazattal bírnak.

Az intézet összes jövedelméből a költségek levonása után, legelőször elkülönöztetik a részvények után járó 5% a részvényeseknek; 15% pedig a hitelbírók egyletének képzésére fordittatik, melyek a netaláni részvények fedezésére szolgálnak; és 4% kamatozás mellett a bank által kezeltetnek. A fennmaradt tiszta jövedelem további 5%-át a társaság igazgatósága kapja fáradsága jutalmául, az ezután fennmaradt része a tiszta jövedelemnek pedig mint föltulostalék a bank részvényesei arányjuttaléka.

A bank üzletköre:

- a) A leszámítolási üzlet (Escompte);
- b) Előlegezési üzlet;
- c) Letételezési üzlet;
- d) Pénzek átvétele kamatozás végett;
- e) Pénzbehajtási üzlet.

A társaság ügyeit igazolják:

1) A közgyűlés. 2) A három tagból álló felügyelő tanács. 3) A hat tagból álló igazgatóság. 4) A hitelbírók nagy választmánya. 5) A hitelbírók bizottmánya. 6) A hitelbírók bizottmánya (censurum collegium). 7) A deritező bizottmány (Liquidations-Ausschuss).

A bank hitelüzletének nagyobb biztossága és a váltóhitel eddigi módjával járó veszélyek csökkentési tekintetéből a bankkal együtt egy másik egyesület, a hitelbírók egylete (Kredit-Inhaber, hitel-tulajdonos) is szerveztetik, melynek célja az iparbank ellenében elvált kölcsönös és egyetemes jótállás mellett tagjainak hitelt nyitni.

Ezen egyesület tagja lehet mindenki, kinek becsületessége, kereseti képessége és vagyonbeli rendezett állapota kétség alá nem esik.

Az egyesület ügyeit kezeli egy, az egyesület által saját kebeléből választott, 24 tagból álló bizottzág. Ez határozza el a bankigazgatóság befolyásával, ki vétethető föl az egyesületben, és mily hitel engedélyezhető a fölveteknek.

Hitelbíró lehet különben valaki, zálog vagy jótállás alapján is. E tekintetben a bank önön részvényei is szolgálhatnak zálogul.

Az egyes hitelbíróknak megszavazható legkisebb hitelt 100 forint, a legnagyobbat a bankigazgatóság határozza meg a hitelbírók bizottmányával.

A hitelbírók a részükre engedélyezett hitelt használják kedvük szerint részben vagy egészben, amikor kedvük tartja, saját aláírásuk mellett.

Minden hitelbíró tartozik az egyesületbeletkező saját 5%-át befizetni azon összegnek, melynek erejéig neki hitel engedtetik. Ezen befizetések, melyekért a hitevéők 4% kamatot huznak a banktól, egy biztossági alaptőke képzésére fordittatnak, melyből az egyik vagy másik hitelbíró tag fizetés képtelensége esetében a bank kárpótoltatik. Ezen veszteségek fedezéséhez járul még a bank is tartalék-alappal, mely a bank évi tiszta jövedelmének 15 százalékából képződik.

Ha valamely hitelbíró a bank iránt fizetés-képtelenné válik, az ebből eredő veszteség legelőbb a tartalék

TÁRCZA.

Bianca Morosini.

(Történeli korrajz.)

(Folytatás.)

XI.

A gróf követte Molót, s a pénzváltó azon ház alsó emeletébe vezetete, melyben már mi is voltunk. Miután helyet foglaltak volna, elkezdé a gróf: Kétségkívül jut eszedbe, Molo mester, ama bizonyos kölcsön, mit nálad mintegy tizenkét hó előtt fölvettem. — Mindenesetre; talán a tartozását leróni jött kegyelmes uram? az idő még nem telt ki egészen. — Bizonyára egy adósról sem halottad még, hogy tartozását a határidő előtt lefizette volna, s én nem akarom az ebbeli szokást megváltoztatni. De azt már alkalmasint hallhattad, hogy egy adós a kitűzött napon nem fizetett, nem fizethetett; egy ilyen áll most előtted. Nincs pénzem!

— Kegyelmesség engem meglep; hisz azt hitték, hogy a chioggiai zsákmány.

— Hogy mit hitted, azzal nem törődöm; csak kis része a kincsnek jutott kezembe.

— Értem; de excellentiád barátja, Ben Aroni bizonyosan. — Patvarba e zsidóval! kevés nappal ezelőtt, az utolsó fillérig ki kellett őt fizetnem, hogy palotámat kiválthassam, s most egy batkát sem bírok már zsemben.

— Az szomorú, de excellentiád más módon is eleget tehet kötelezettségének.

— No no, csak nem gondold, hogy a tréfát gyámleánnyommal komolyan akarom venni.

— Az nem tréfa, mi aláírva s pecsételve van. Aztán a pénz nem is az enyém, hanem Girolamoé, miként azt előre megmondtam. S végre ő ismeri egyességünket, s ezért vagy a pénzt vagy az ifjú hölgyet fogja tőlem követelni.

A gróf dühösen ugrott föl székéről. — Ugy segítsek nekem Isten és minden szentek, hogy unokaöcséd akkor legyen gyámleánnyom férje, mikor az adriai tenger; ha doge lesz, akkor rávétheti szemét, de előbb nem.

— Habár velencei polgár vagyok — mondá Molo hidegen — mitem tudék arról, hogy Girolamo ily magas állásra vágyódnék; de bir egy polgár jogaival, s tudni fogja, miként érvényesítse jogait.

— Jogait? mit beszélsz te jogokról. Nem tudod, hogy a magad-forma polgároknak nem szabad sz. Márk nemes leányaira igényt tartaniok.

— De mégis, ha egy okmányt bírnak, mint ez itten — szóló Molo, azt szekrényéből elővonta — tetszik ex-

cellentiának: a köztársaság tekintetbe véve az államnak tett szolgálatainkat, Jacopo fivérem fiának, unokaöcsém Girolamonak adományozta az engedélyt és jogot, egy magas rangú hölgyet nőül vehetni.

Polani nem akarta az okmányt látni, s kezével azt visszautasította.

— Az örültség! — mondá. — Oly egyenetlen házasság két fél közt, kik egymást nem is ismerik, szerencsétlenül ütne ki. Ha én mindjárt kényszerithetném is Biancát, kezét odaadni, de arra nem kényszerithetem, hogy szívét is eladja. S unokaöcséd ily menyasszonyt nem is fog akarni.

— Ha a dolog így lesz, kegyelmisség kötelezettsége föl van oldva.

— Beszéljünk egy okos szót. Palotát most szabad, s én azt neked elzalogosítom, ha mindjárt húszötötös kamatot kívánnál is, mint azt Velence törvényei megengedik.

— En ragaszkodom okmányomhoz, s nem beszelek ma így, holnap meg amugy. A kitűzött időben én és unokaöcsém a palotában meg fogunk jelenni; ez végszavam.

A gróf halálsápadtan fölkel; ajkai reszketek: Te meg fogod kapni pénzedet, ha csak ember tehetségében áll — ha nem, inkább halva akarom a leánykát lábaimnál látni, mintsem akarata ellenére Girolamo araja legyen. — A gróf fölvevé köpenyét, s haragosan eltávozott.

— Ah, e nobilis mily épés verűek! — mondá magában az öreg Molo — egyáltalában nem lehet őket eszükre téríteni. De én e büszke nemes minden fenyegetései dacára, nem mondanok le a reményről, házam fényét növelni. Mert ne hatolhatnának a Molik oly magasra, mint a Medicik? Fivérem már nem szorult a kereskedésre, és Girolamo, ha csak nem oly vak mint egy bagoly fényes nappal, a legszerencsésebb fickónak tarthatja magát egész Olaszthonban. Ohajtánám, hogy már itt volna; az idő egyre közeledik; de neki, ha rendeletemet követik, még a hét vége előtt meg kell érkeznie. Így magával beszélgetve, a pénzváltó a Corso degli Orificire visszatért.

XII.

Rég nem emlékeztünk történetünk két személyéről, kik olvasóinkat bizonyára némileg érdekelték. Giulio Polani, ki hazatérte után atyja seregébe lépett, ismét Velenczebe visszatért. A szívelyes viszony, mit a háboru félbeszakított, a gyermekkori játszótsárok közt gyorsan ismét kifejlődött. Joggal vélhetők, hogy Polani gróf nem fogja egybekelésüket ellenzeni, s az valóban nem is igen látszott szívügyeikkel bajlódni. Gondolatit sokkal inkább elfoglalták a pénzügyek, semhogy még arra is ügyeljen. Ama napon, midőn Pietro gróf a pénzváltót meglátogatta

volt, Giulio és Bianca egyedül ültek a palota egyik térémben. A fiatal ember szeretetteljesen jártatá tekintetét az ifjú leánykán, szemei az örömtől sugároztak s misem látszott boldogságát zavarni. A leánya egy rózsát szemlélt, melynek leveleit hullatgatta.

— Kedves Bianca, — mondá Giulio — ha e szép rózsát, mely nekem nem vétett, mint, hogy szinte oly szép — elpusztítod, deszesz oly kegyes velem tudatni, mivel voltak gondolatid az utóbbi percekben úgy elfoglalva?

A leánya föltekintett s mosolygott, de mosolyában bizonyos bánat volt. — Gondolám, kedves Giulio, mily boldog vagyok én, s mégis egyszerre komoly félelem lépett meg, mint miként egy sötét felhő vonul egyszerre a legfényesebben ragyogó nap elé.

— Hogyan, kedves leánykám, mi ijeszthetné tiszta szívedet? Szólj Bianca; atyám bizonyosan meg fog egyezni.

— Nincs okom abban kételkedni, de hadd beszéljem el nekéd; Tegnap, midőn az erkélyen ültem, letekintve a csatornára, hirtelen egy vándordalnokokat szállító gondola vontá magára figyelmemet. Ablakom alatt megállott, s egy leánya a hangora kísérete mellett egy dalt énekelt. Midőn dalát elvégezte, egy kis adományt dobott le neki, s az vidám hangon felszólított hozzám: „Köszönet, nemes hölgy, adjon Isten nem sokára boldog menyegzőt.” E pillanatban a férfin, ki a hangorát játszta, hozzám föltekintett, fekete ragyogó szemeit rám szegezte s mondá: „Gond, megpróbáltatás és sötétség. A jegyes meg fog érkezni, de vele a halál fog az ajtón belépni. A ki ide eljövendő nőül, az menyasszony nélkül fog innen távozni!” — Egy kiáltással visszahanyatlottam, s midőn ismét anynyira magamhoz tértem, hogy lepillanthattam, a gondola eltűnt volt. De ama férfi szavai még fülemben hangzanak, s fekete szemei még rám szegezve; még látom a mély vágást homlokán.

— Egy mély vágást a homlokán láttál? — kérde gyorsan Giulio, mert a leírásból a kuruzsuló Bartolomeo ismert.

— Igen, ismersz egy olyant? — kérde Giulio.

— Nem, nem, csak gondolkodtam, hogy nem ismerem-e meg a gazembert, ki téged megijesztett?

A leánya őt szórakoztatni igyekezett, miután homlokát elborolni látta, mialatt a legújabb velencei canzonet mandolin-ja kíséretében énekelt. Giulio a vidám dal nyomán ismét visszanyerte jó kedvét, s a két ifjú lény reménytelenül vált el egymástól.

(Folytatjuk.)

alapról fedeztetik, és csak ennek kimerülése esetében vétetik igénybe a hitelbírók biztossági alapja, mely esetben ez aránylagos pótfizetések által kiegészítettik.

A hitelbíró a neki, mint ilyennek engedélyezett hitelen túl is nyerhet hitelt váltóleltésszámitolás által, a másik irányában szokásos hármass aláírás mellett. — Ezen kívül előleget árukra és érték-papírokra is vehet föl, miként minden más nemhitelbíró egyleti tag.

A bank, a részvényesek és hitelbírók között az alapszabályok magyarázatából származó peres ügyekben a közbíróság mellőztével, a felek által választott bíróság határoz.

Külföld.

Páris, január 23. A császári birodalom állásáról közzétett kimutatás még ezt is mondja: Az Ausztria és Olaszország közötti kereskedelmi érdekek érvényre juttathatják egy oly kiegyezkedés eszméjét, a melyek, midőn egyfelől a szomszédi viszonylatokat javítanák, másfelől utat nyithatnának jövőre nézve a közeledéshez. A francia kormány mindenkor hajlandó leand e czélra törekvéseket elősegíteni, s az érdekelt feleknek tudomására juttatta, hogy jó szolgálatairól eléggé bizonyosak lehetnek. — Madridból jelentik, hogy az ostromállapot f. hó 24-én valószínűleg megszüntetetik.

Páris, jan. 24. Genuából érkezett távirat szerint Odón herceg, Victor Emanuel legifjabb fia, tegnap meghalt.

London, jan. 24. Az amerikai congressus elé terjesztett okmányok Napoleon császárt azzal vádolják, hogy a semlegességet megszegte, mivel a rabszolgaság behozatala alkalmával Mexicóban confederalt ügynökök által titkos bűntársává vált.

Berlin, jan. 24. A hiv. „Prov. Corr.“ Grabow házelnöknek a kormány eljárását jogosan sújtott beszédét egyszerűen csak a prenzslauai képviselő magánvéleményének tekinti, azért a kormány nem látta szükségesnek arra válaszolni; ez ugyanis csak kamrapárt eljárását jellemzi. Az országgyűlés azon igénye, hogy a lauenburgi kérdést tárgyalhassa, mint a király jogába való vágás a kormány részéről vissza fog utasíttatni. — A francia trónbeszéd — jegyzi meg e lap — megerősíti Poroszország azon fölfogását, hogy a hűség kérdését nemzeti német szempontból összhangzatban a poroszérdekkel oldhatni meg.

Lisabon, jan. 19. Braganza internált két száz spanyol megszökött, hogy ismét Spanyolországba jussanak.

Bayonne, jan. 24. Madridi jan. 23-ki tudósítások szerint Primnek portugall földre lépését a lisaboni spanyol követ még nem erősíté. A megerősített nyugtalanul váratik. A lapok bizton írják, hogy Prim a Portugallban fekvő Besából táviratot küldött nejének Madridba. Zabala tbk visszahivatott Madridba, hogy a Csendes-Oceánon levő spanyol hajóhadnak erősítést vigyen.

Madrid, jan. 25. A királynő tegnap este lebetegedvén, herceget szült.

Madrid, jan. 25. A lisaboni spanyol követ egy sürgönye jelenti, hogy Prim 600 lóval Barancos-ba, Béja mellett megérkezett, s készen nyilatkozott, lovait s fegyvereit általadni. Tarragonában Escoda egy csapatja megveretett s szétszórattott.

New York, jan. 13. A „Herald“ úgy van értesülve, hogy Johnson megváltoztatni szándékozik kabinetjét, s csak két minisztert fogna megtartani a mostaniak közül. Galvestoni hírlapok szerint a Rio Grande felé nagy egyesültállami hadtestek vannak utban.

A „Tim.“ washingtoni tudósítása szerint Seward államtitkár utazni ment, mivel Johnson elnök a mexikói császárság ellen sokkal erősebb rendszabályokra hajlandó, mint Seward.

Utolsó posta.

Bécs, jan. 26. A „Gen. Corr.“ írja: Miután a birodalom határain való utlevél-revisió eltöröltetett, ennek folytán az utleveleknek láttamozása is az ausztriai követek és consulok által jövőben szükségtelessé válik, még akkor is, ha az illető fél kívánna a láttamozást. Ez alól — viszonyossági okoknál fogva ki vannak véve: Franciaország, Törökország a Dunafejedelemségekkel együtt, és Oroszország.

Berlin, jan. 26. A mai „Staatsanzeiger“ jelenti, miszerint Antonelli a fekete-sas-renddel diszített föl.

Zágráb, jan. 26. Suhaj alelnök több képviselőt bizalmas értekezletre hívott meg a végből, hogy a fölrati tervezetekre vonatkozólag nézet-egység érettesse el.

Vegyes tudósítások.

* Említettük multkor, hogy még e hóban egy külön vasuti személyvonat fog indulni Pestre mérsékelt menetdíjak mellett. Most jelenthetjük, hogy e külön személyvonat ma, (vasárnap) estt 10 óra 30 perczkor fog indulni. Menetjegyek az elindulás előtt esti 7 óráttól fogva a vasuti pénztárnál lesznek kaphatók, és pedig II. osztályu jegy ára 9 ft 90, III. é 6 ft 40 kr. oda és vissza; az ár tehát felére van leszállítva. A viszjegyek febr. 4-ig érvényesek.

* Mint a „Wiener Ztg“ jan. 26-ki száma jelenti: Ő felsége rendeletére, Odo, elhunyt sardini kir. hercegezt 12 napig tartó udvari gyász fog viselteni.

* Baja mellett a Dunán jan. 13-án egy, náddal terhelt dereglye a jégdarabok által elsodortatván, abból 23 ember a Dunába esett, 4 megmenekült, de 18, többnyire családapa, a hullámok alatt találta sírját.

* A „Hon“ is értesít a képviselői pártok által tartott legújabb értekezletekről. A baloldali párt értekezletén megállapodtak abban, hogy „e párt ragaszkodik azon elvekhez, mik az 1861-ki fölratokban vannak leteve; s követni fogja azt a férfit, aki ezen elveket képviselni legtermészetesebben hivatva van, s miután egy nagy hazafinak nem pusztá nevét, de ugyanakkor elveit tüzte ki zászlajára, ez által legszilárdabb hívének vallja magát.“ Ugyancsak e párt a fölrati bizottság tagjait is

candidálta. 9-et a Deákpártiak közül, ugyananyit sajátkelebből, kiket a Deákpártiak is fölvettek, ezeken kívül még a következő baloldali pártiakat candidálta: Dessewffy Otto, gr. Ráday Gedeon, Popovics Zsigmond, Böszörményi László, Sárközy József, Kállay Odón, Szontagh Pál, Szaploneczay József, Lukács György, gr. Keglevich Béla, Komáromy György, b. Simonyi Lajos. Mint látjuk, közöttük van Aradmegyéből is két képviselő, s így bebizonyulni látszik azon hír, hogy a baloldal az aradmegyei követeket magáénak vallja; Aradvárosa követje, mint tudjuk, a Deákpárt híve.

* A pesti izraelita hitközségnek január 23-án tartott közgyűlése igen érdekesen folyt le. Főtárgya a f. é. költségvetés megszavazása volt, mely költségvetésben többi között 1500 ft van kitéve egy alkalmazandó magyar hitszónok részére. A választmány oly hitszónokot hozott javaslatba, ki egyszersmind rabbinatusi ülnök legyen. Erről igen érdekes vita keletkezett. Egynehányan egészen elleneztek a magyar hitszónok alkalmazását, névszerint Weisz M. A., Spitzer Gerson, Munk Mór provisorium alatti előljárók és Holitscher Fülöp jelenlegi iskolai előljáró; az utóbbinak azon állítására, hogy a magyar szónoklat az imaházat profanálni fogja, oly vihar támadt, hogy az elnök töle a szót megvonni kényszerült. Mások ellenben oda nyilatkoztak, hogy nehéz lesz jó hitszónokot találni, ha az egy rabbinatusi ülnök alárendelt állásával kötettnék össze, és ennél fogva az 1863-iki közgyűlés határozatának megújítását sürgették, mely szerint oly hitszónok választassék, ki a főrabbit mindennemű funkciójában helyettesítheti és a rabbinatusban üléssel és szavazattal bír. — Ily értelemben nyilatkoztak: dr. Pollák Henrik, az Izraelita Magyar Egylet elnöke, dr. Rózsay József magy. akad. tag, Tornyai Schossberger S. W. (ki azt állítja, hogy az ellenzék tulajdonképen csak azokból áll, kik a jelenlegi rabbi állásának megingatását tartanak.) Wahrmann Mór és mások. A közgyűlés valamennyi szavazattal 5 ellenében (körülbelül 100-an voltak jelen), ezen értelemben mondta ki a határozatot, és ennél fogva oly magyar hitszónok fog alkalmaztatni, ki a főrabbinak nem sub, hanem koordináltja lesz. Kivánatos, hogy a választmány a közgyűlés ezen határozatát minél előbb foganatosítsa. (P. N.)

* Értesítés. A beérkezett utántudakozódások folytán — a sertések díjazását illetőleg — miután a kiállítási program szerint a belföldi fajok közül csupán a szerbiai és boszniai fajból származott tenyészállatok vannak az államdíjazásra képesítetteknek elismerve: a program ezennel akként magyaráztatik, hogy a nevezett fajok alatt a mangolicza vagy Miklós, és a Szirmában honos fajból származott tenyész-állatok is értendők. Bécs, 1866. jan. 20. A bécsi cs. kir. gazd. egylet kiállításának rendezésével megbízott miniszteri biztos.

* Roskoványi Agoston, a bőkezűségéről ismert nyitrai főpap a nyitrai főgymnásium fenntartására 40,000 ftnyi összeget adományozott s azonkívül 50,000 ftot a székeskáptalannál tett le, fenntartván magának a jogot, hogy ezen a megyei papság javára áldozott összegnek hovaforrdítását ön maga jelölje ki.

A „Magyar Bazar“ második száma is megjelen, s pedig oly tartalommal, hogy az előzetők teljese meg lehetnek elégedve. E lap főszűlyt fektet a kézi munkák meghonosítására, s azért az erre vonatkozó rajzok, mintákra, leírásokra több gondot fordít, mint a külső dívatra. S törekvését e tekintetben teljesen kell méltányolnunk. És a mi e lapot a külföldi „Bazar“ fölé különösen emeli, az annak melléklapja, mely legjelesebb íróinktól hoz dolgozatokat. Azelőtt sokan panaszkodtak, hogy nincs teljesen megfelelő dívatlapunk, azért kell idegeneket tartani. Ime most van több is, melyek ezen igényeket teljesen kielégíthetik. Ajánljuk e magyar dívatlapjainkat hölgyeink figyelmébe, rájtok a sor megmutatni, hogy e hazai életrevaló vállalatunk nem lesznek kénytelen tengeni, vagy elbukni hasonló, vagy bátrabb álló e nemű külföldi vállalatok miatt.

* A „Pesti Hírnök“ ben olvassuk: Faschó József Aradon elhunyt derék hazafi, kir. tanácsos életéről a következő adatokhoz jutottunk. Lucsinaí Faschó József 1794. márczius 12-én látott először napvilágot. 1811-ben Aradmegye aljegyzője, 1820-ban főjegyzője, 26- s 30-diki országgyűléseken képviselője volt. 1830-ban nevezetett ki az arany sarkantyú-rend lovagjává. 1836-ban Aradmegye alispánja lón s 40-ben már, mint királyi tanácsos képviselő megyéjét az országgyűlésen. Később a legfőbb váltótörvényeszek elnöke, 45-ben főispáni helyettes, 50-ben országos ítélőszéki elnök ión. Mily gyümölcsöző volt 72 éves működése, e mellett az általa teremtetett megyei kórház, Arad kiköveztetése, világítása, a csermői egyház, paplak, iskola, postahivatal, mint mindannyi teremtményei szólnak.

Hibaigazítás. A realiskolára adakozottak nevei közt, lapunk mult számában Tabajkovics helyett Tabakovics olvasandó.

Vannak egyének, kik, mikor szörnyű komoly hangot akarnak vinni, szánakozó nevetésre gerjesztik az embereket. Ily helyzetben van az „Arader Zeitung“ az ő polemiajával irányunkban. Megvalljuk, az ő haszontalan, mérgező feleselése csak mosolyra indítanak bennünket. Miként szokott ő polemizálni, azt ismeri mindenki, s legyén meggyőződve az „Arader Ztg“, nem az ő előnyére. Nem is válaszolnánk neki, ha olvasóit azokkal a hosszú idézetekkel félre vezetni nem akarta volna. Ezen idézett sürgönyökre vonatkozólag elég legyen annyit mondanunk, hogy az egyiket **szórol szóra**, a másikat rövidítve az azon nap érkezett pesti magyar lapokból vettük át. Tessék neki átnézni e lapok jan. 9-iki számait, s meggyőződik róla, hogy midőn nagyot akart mondani — csizmadiát fogott. S ugyan mily viszszaütást érdemelne ily tényállás mellett az ő pokroczos szavaira? Feleljen erre az ő saját lelkiismerete. Még megszűnik neki, hogy egy darabig tündöttünk azon, mit akart mondani evvel: „über unser Können und Nichtkönnen.“ végre rájöttünk, hogy ő kegyelme a szókat rozsul használta: „Wissen und Nichtwissen“ helyett.

Aradi dalegylet.

Az aradi dalegylet által, annak f. é. jan. 21-én kelt választmányi határozata folytán, az egyleti pénztár javára, február hó 11-én vasárnap a „fehér kereszt“ vendéglő terében tánczvizgalmal egybekötött fényes álarczos estély fog rendezetni, mire nézve a nemes czél iránti tekintetből is, a t. cz. közönség pártolása tisztelettel felkératik.

Beléptijegy a terembe 1 ft. Számozott hely a karzaton I. sorban 3 ft, II ik sorban 2 ft, III-ik sorban 1 ft. A beléptijegyek előre válthatók Prinner Samu egyli. pénztárnok urnál (templomtelez), valamint több fötéri kereskedésben. — Karzatjegyek azonban csak kizárólag Prinner S. urnál.

Kezdeté esti 9 órakor.

Arad, január 28. 1866.

Jankó József,
egyl. titkár.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Bécs, jan. 27. (táviratilag.) Bánáti buza 89 fontos Győrött 3 ft 70 kr; marosi Győrött 89 fon. 3 ft 80 kr; magyar rozs Bécsben 81—82 fon. 2 ft 70 kr; magyar zab átvitelileg 45—46 fon. 1 ft 33—37 krig; magyar átvitelileg 47—50 fon. 1 ft 39—45 kr, 50—52 fon. 1 ft 48—52 kr. Buzaforgalom 20000 mérő. Lisztárak: buzaliszt 0. sz. 10—13 ft 75 krig; bécsi gőzmalom 11 ft, ebenfurthi gőzm. 1. sz. 8 ft 50 kr, 10 ftig; bécsi gőzm. 10 ft, ebenfurthi gőzm. 10 ft; 2. sz. 7 ft 50 kr, 8 ft 50 kr. Bécsi gőzm. 7 ft, ebenfurthi gőzm. 8 ft 25 kr. — 3. sz. 5 ft 75 kr; bécsi gőzm. 6 ft, ebenf. gőz. 6 ft. 4. sz. 4 ft 25—75 kr; bécsi gőzm. 4 ft 75 kr; ebenf. gőzm. 5 ft 25 kr. — 5. sz. 3 ft 25 krtól 4 ft 25 krig; bécsi gőzm. 4 ft; ebenf. gőzm. 4 ft 50 kr; rozsliszt 0. sz. 5 ft 50 krtól 7 ftig. — 1. sz. 4 ft 50 krtól 5 ft 50 kr. — 2. sz. 3 ft 50 kr.—4 ft 50 kr.

Arad, jan. 16. Az árak a mulhetiekhez képest mitsem változtak, s jegyzetett 87—88 fontos buza 3 ft mér, kukoricza 1 ft 50 kr; árpa 1 ft 20—25 kr, s ez árákon minden valamint a javult utak folytán behozatott jelentékeny készletek is, gyorsan elkeltek.

Arad, január 26. A mai hetivásárra behajtatott: ö k ö r 57 db, 60—105 ft dbja; tehén 24 db, eladatott nagyrésze 45—80 ft dbja; bornyu 80 db, megvettette 6—13 fton dbja; sertés 97 db, mely nagyobbobbsze kövérje 15—16 ft mázsánként, soványa pedig 11—13 ft dbja adatott el; ló 34 db, kistrésze 20—45 fton vétetett meg darabonként.

Arad, január 26. Első osztályu tiszta buza 89 fontos 3 frt — kr, második oszt. 88 font. 2 frt. 80 kr., harmadik oszt. 87 font. 2 fr. 70 kr. — Kétszeres első oszt. 84 font. 2 fr. 10 kr., második osztályu 82 font. 1 fr. 90 kr., harmadik oszt. 80 font. 1 fr. 80 kr. Rozs első oszt. 79 font. 1 fr. 80 kr., második oszt. 78 fontos 1 fr. 70 kr., harmadik oszt. 77 fontos 1 fr. 60 kr. Árpa első oszt. 68 fontos 1 fr. 30 kr., második oszt. 67 fnt. 1 frt 20 kr, harmadik oszt. 66 font. 1 ft 10 kr. — Zab első oszt. 46 font. 1 frt 30 kr., második oszt. 44 fontos 1 ft 20 kr. — Kukoricza 86 fontos 1 frt 40 kr. — Lángliszt mázsája 8 frt — kr. — Zsemleliszt mázs. 7 frt — kr. Fehér kenyérliszt 5 ft. 50 kr. — Fekete kenyérliszt — ft. Kötetlen széna mázsája fuvarral 2 ft 10 kr. — Borsó itez. 10 kr. — Lencse itez. 10 kr. — Bab itez. 10 kr. — Köles itez. 8 kr. — Buzadara mázsája 9 ft. — Dara itez. 8 kr. — Uj bor itez. 12 kr. — Régi bor itez. 16 kr. — Sör itez. 12 kr. — Pálinka itez. 40 kr. — Zsupszalma mázs. 1 ft 20 kr. — Alomszalma mázs. 80 kr. Takarmányszalma mázs. 1 fr. — Tüzifa 8 frt. 50 kr. Egy font öntött gyertya 40 kr. — Egy font szappan 30 kr. — Font marhahus 16 kr. — Egy font repceolaj 40 kr. — Egy font lenolaj 40 kr. — Vereshagyma 8 kr.

Meghaltak Aradon.

Belváros, jan. 19. Kron Francziska, 3 hon., napszamos l., göröcsök, jan. 20. Fronhoffer János, 75 éves, nyug. erdész, mellvizkor, Schlegl Valburga, 62 éves, öz. kádármesternő, öreg fene (?), jan. 21. Paniczi Flóra, 3 hón., cipész l., herpes, jan. 23. Pap Mihály, 2 hón., szakácsnő fia, hurutláz, Köpe József, 10 hón., szolga fia, rángások, jan. 24. Paniczy László, 5 éves, cipész fia, torokgyik, Schweinhof István, 4 hetes, házfelügyelő fia, rángások, Kovács Anna, 11 éves, törzsv. tanácsos leánya, szélhűdés, Facska István, 33 éves, kocsis, tüdővész.

Pernyá, jan. 18. Pálkás György, 26 éves, napsz., vizkór, jan. 19. Illye Mária, 3 éves, földész l., vöröshimlő, jan. 20. Illye János, 5 éves, földész fia, béllob., Lemics Flóra, 5 hón., földész fia, vöröshimlő, jan. 22. Bojtor Mária, 6 hón., napsz. l., morbilus, jan. 23. Szigeth Mihály, 18 hón., napsz. fia, aszkór, jan. 25. Rad Péter, 1 éves, napsz. fia: tüdővész.

Sarkad, jan. 21. Tyikul Margith, 50 éves, napszamosné, sorvadás.

Marospart, jan. 20. Ötvös Ádám, 100 éves, zsindeles, aggyöngeség, jan. 22. Stosz Mária, 10 hón., molbárm. l., tüdőlob, jan. 24. Prekupas Anna, 11 hón., zsindeles l., béllob.

Nemzeti színház Aradon.

Vasárnap, január 28-án adatik: **A pesti árvíz, vagy: egy szekrény rejtelme.** Enekes népszimű 3 felv. Irta Szigligeti, zenéjét Szerdahelyi. Holnap, hétfőn január 29-én, a Felsőcs. Császári pár Magyarhonba jövelele örömmünnepe: **A hűség próbája, vagy: Vidor, az udvari bolond.** Történeti korrajz 2 felvonásban. Irta Kisfaludi Sándor.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1866. január 27-én.

5% Metalliques	63.—	Hitelintézet	151.70
Nemzeti kölcsön	66.75	Válto Londonra	104.50
1860. évi kölcsön	84.65	Ezüst	104.40
Bankrészvény	756.—	Arany	4.98

Felelős szerkesztő: Környei János.

HIRDETÉSEK.

Valódi belföldi készítményü

Pezsgőt . . . . . 1 ft 25 kr.
Voslau-i habbort . . . . . 2 „ — „
és kitűnő francia pezsgőt 3 f. 50—4 f. — 4 „ 50 „
ajánl

Dományi József

Arad, halásztecsa 7. sz. a.

Domány József bor-kereskedésének ÁRJEGYZÉKE.

Iroda és árudája Aradon halász
utca 7. és 9. szám.

RAKTÁRA

Lustig Zsigmond urnál főtéren, 21.
sz. a. saját, előbb Dobsa féle házban.

Eladás palackokban és 1/4
akótól kezdve edényekben.

	nagy palack	frt	kr.
Hegyi fehér borok, palackokban:			
1861. Magyaradi	—	26	
1856. „	—	35	
1848. Magyaradi bakator	—	50	
1834. Liebfrauenmilch	—	75	
Veres borok:			
1856. Ménesi	—	50	
1852. Ménesi jelesebb	—	60	
Aszú borok:			
Ménesi másolás	1	—	
Ménesi testes (fett)	2	—	
Rusztli	1	—	
Szalma bor	1	—	
Tokaji természetes	1—2	—	
Tokaji essencia 2 ft 50 kr.	3	50	
Szeszes italok:			
Szerémi szilvapálinka	—	70	
Finom rum	1	—	
Jamaicai legfinomabb	1	25	
Mindezek edényestől együtt kaphatók. Egy palack 10 krba vissza- vétetik. (49—23)			

Ad 4924/1866. sz.

58—13

Arverési hirdetés.

Az aradi e. b. kir. váltótörvényszék-
nek 1865. évi 3358. sz. a. és panaszolt
felfolyamodása folytán 1866. sz. a. vál-
tótörvényszéki jóváhagyott árverést ren-
delő végzése folytán Kovács Zsigmond fel-
peres részére 160 ft o. é. s járuléka kieli-
gítéseül Farkas Károly panaszoltól bírói-
lag lefoglalt szobabutorok 1866. évi feb-
ruárhó 6-ik napján d. e. 10 órakor al-
peres lakásán tartandó bírói árverésen
készségszerűen fizetés mellett el fognak adni.
Mire is a venni szándékozók ezennel meg-
hívattak.

Kelt Aradon, 1866. évi januárban.

A aradi e. b. kir. váltótör-
vényszék által.

„Söraktár.”

Márciusi duplasör — Dreher szikla-pin-
céséből — a legfrissebb s legjobb minőségű ép-
pen most érkezett meg; s ajánlja

Lachmann Károly Ed.

Aradon,
irodája főtéren 36. sz. a.

Cs. k. szab. tiszavidéki vasut.

Hirdetmény

mérsékelt menetár mellett Pestre indítandó külön
személyvonatokra nézve.

Folyó évi januárhó 28. Kassa-, Nagyvárad- és Aradról külön
személyvonatok fognak indítani Czeglédre oly célból, hogy ott a
Pestre menő vonathoz csatlakozhassanak.

Ezen különvonatokra Czeglédre és visszautazásra szolgáló 2-ik
és 3-ik osztályú menetjegyek, a tiszai vasut minden állomásainál, fe-
lére mérsékelt áron adtnak ki olykép, hogy a közönséges áron vál-
tott menetjegyek egyszersmind nyolcz nap folytán érvényesek a kö-
zönséges vonatokkal visszautazásra is.

A külön vonatok indulási ideje:

Kassáról	3 óra 30 percz délután.
Nagyváradról	9 „ 40 „ este.
Aradról	10 „ 30 „ este.

Bécs, január 14-én 1866.

Az igazgatóság.

BUTOR-RAKTÁR.

Alólirott ajánlják nagy választékoságu asztalos és
kárpitós munkáikat, mik a legiztetesebb s szilárdab-
ban elkészítve, azok jósága és állandósága jótállása
mellett, szerfölött leszállított áron. Ugyanitt minden-
nemű kijavítások a legolcsóbban a tartósabban eszközöl-
tetnek.

Eladási hely: Arad, főtéren Bohus-féle házban, 36. sz.
Fialovitz Zsigmond

Faust Antal.

Krispin József

ZONGORA-RAKTÁRÁBAN

ARADON

(templom-utca 8-ik sz. a. a gymnasium épület mellett),
a legjobb minőségű új, valamint használt zongorák eladására vagy kibérlésre
jutányos ár mellett találhatók.

Régi zongorák is becseseltetnek.

Mindenféle zongora-javítások elvállaltatnak.

Ugyanott egy bécsi zongora hangoló (Ast H.) feltalálható.

Egyszersmind bátorodik a t. cz. közönséggel tudatni,
hogy ő augusztus 1-jétől fogva zongora raktárához egy
hangszerárudát is csatolt, melyben hangjegyek,
író- és rajzszerkek, nemkülönbön dísz- és fényűzési
csikkekkel áru; továbbá mindennemű papír, dísz-
nyomtatványok és levéljegyek iránti megbízásokat
elfogad.

Hölgyek számára!

Eredeti Pompadour-Pasta

Egyetlen rakhely Aradon:

KRISPIN JÓZSEF-nél, templomutca, 8-ik sz.

Kétségtelen, hogy egyes nők oly szerek birtokában voltak, mik
nekik az ifjúság üdését s annak minden külső előnyeit, u. m. az arczór
frisségét, szépségét és simaságát késő korukban is megőrizték. A XV.
Lajos udvarában oly híres Pompadour asszony ily szer birtokában volt,
mely előrehaladt éveiben is megővta örökli báját, s e mellett azt az
egész világ előtt titkolni bírta. A papírok, melyek e szer leírását s készítés
módját tartalmazzák, egy oly forágu család birtokába kerültek, melynél
az arczór szépsége még ma is általános bámulat tárgya, s Rix orvosnak,
ki orvosi s többnemű viszonyban állt e családdal, sikerült az eddig legna-
gyobb titokban tartott iratról tudomást szerezni, s azt az itt érintett Pom-
padour Pasta-ban, mint a legfelülmulhatatlanabb szert az egész vi-
lág használatára bocsáthatni.

Ez az egyetlen óv- és gyógyszer, mely által szeplőt, májfoltokat,
pattanásokat, vörös foltokat s más az arczon előforduló bajokat eltávolí-
tani lehet, s e mellett az arczórnek bizonyos üdöségét is kölcsönöz. A
legjobb siker számos bizonyítványai e felülmulhatatlan szer jelességéről,
mindenki megtekintésére rendelkezésre állanak.

Egy tégely ára 1 frt 50 kr.

Haszonbérbeadás.

Csermón, Glac Béla birtokrészéből mintegy 1170 hold, mely
szántóföldet, kaszálót, legelőt és erdőt foglal magában, több évekre
haszonbérbe adandó. A legelő jelen évre külön is kibérelhető.

1000 darab arany s a t. nyerendő.

Huzás napja februárhó 13-án, minden egyes sorsjegy ára 50 kr.
Ezen kívül 3 cs. kir. Felsége által legkegyelmesebben ajándékozott érté-
kes kávé- és theaeények nyerendők. Egy nyeremény 1000 darab arannyal.
Két nyeremény, mindegyike 200 arannyal. Két nyeremény 100 arannyal,
több nyeremény ezüstpénzzel; három nyeremény — mindegyike egy hitel-
sorsjeggyel s a t.

Mindössze 3000 nyeremény, mintegy 60,000 frt értékben. 5 sors-
jegy vevőnek egy ingyensorsjegy adatik. Sothen C. János Bécsben Grabenutca
4. sz. a.

Ily sorsjegyek kaphatók Ara don

Schwarz Zsigmond

fűszerkereskedésében a „narancsfához.”

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítettek.

Raktára főtéren kolostori Épület.

Minden féle lámpa javítás végett
pontos készítés mellett átvevődik.

Jelentés.

Alólirott van szerencsése a nagyon tisztelt közönséget értesíteni
arról, hogy ő az ezélt Szabó, most Kohn-féle házban, a főtéren s püspökutca
szegletén egy kávéházat

butorozott lakásokkal (Hotel Garni)

nyitott meg.

Mintán ezen épület a város leglátogatottabb helyén fekszik, csín s
tisztaság, valamint kényelem tekintetében minden igénynek megfelelőleg van
berendezve, ugyanazért számos látogatást, s illetőleg igénybevételt remél, a
mit különben is pontos és szilárd szolgálát, nemkülönbön jutányos árak által
magának me szerezni, s állandóan fentartani legfőbb feladata leend.

Arad, 1866-ik évi január hóban.

Hajduska Hermann.

Arverési hirdetés.

Az aradi e. b. kir. váltótörvényszék-
nek m. 1865. évi 7995. számú végzése fol-
yán közhírre tétetik, miszerint Hauptman
Mihálynak, Geltz András elleni 500 ft meg-
ítelt váltóbeli töketartozás és törv. járulé-
ka kieliigítése végett, panaszoltól lefog-
lalt többnemű fakészletek, és fasátrak, fol-
lyó évi januárhó 29-ik napján d. e. 10
órákor, marosparti faraktéren a legtöbbet
igérőnek el fognak adni,
Mely árverésre a venni szándékozók
ezennel meghívattak.

Kelt Aradon, január 16. 1866.

Pályai Andor,
végrehajtó bíró.

Hirdetmény.

Szabad kir. Arad város törvényszéke
mint csödbíróság részéről ezennel közhírre
tétetik, miszerint a törvényszéknek a mai
napon fennebbi szám alatt kelt határozatá-
val a Hartmann Adolf aradi kereskedő ellen
1863. évi februárhó 10-én 1866. szám alatt
elrendelt csödület az összes hitelezők be-
legyezése folytán megszüntetvén, bíróság
megszüntnek nyilvánított.

Kelt Arad szab. kir. város polgári tör-
vényszékének 1866. évi januárhó 16-án
tartott üléséből.

Jelentés.

Alólirott tiszteletteljesen jelenti a nagyérdemű közönséggel,
hogy f. évi február 1-től előfizetés útján — igen jó ízlésű

DÉLEBÉDET

jutányos ár mellett a háznál vagy kívánatra azon kívül is — ki-
szolgálni fog.

Szíves felkaroltatásért esd

Poisl Adel.

Bővebben értekezhetni templomutca, zenedeépület — bal-
ról az udvaron.

Épen most jelent meg és

BETTELHEIM TESTVÉREK

könyvkereskedésében kapható:

RÉGEN TÖRTÉNT MINDEZ. Regény. Irta báró Podma-
nieczy Frigyes. 3 kötet ára 3 ft.

II. LAJOS KIRÁLY Ő FELSÉGE. Regény. Irta Baloghi
Ádám. Ára 2 ft o. é.

KIS NEMZETI MUZEUM. 1 füzet ára 50 kr. o. é.

UTI EMLÉKLAPOK. Irta Csatári Otto. 1 kötet ára 1 ft 40 kr. o. é.

LORD CLIVE. Irta Macaulay B., fordította Száz Károly. Ára 2 ft o. é.

KÖLTEMÉNYEK. Irta Várady Gusztáv. Ára 60 kr. o. é.

KIEGYENLÍTÉSI JAVASLAT. Irta Bodnár István. Ára 50 kr. o. é.

SZÓZAT A MAGYAR KÉRDÉS ÉRDEMÉBEN. Ára 70 kr. o. é.

VÖRÖSMARTY KÖLTEMÉNYEI. 4 kötet ára 5 ft o. é.